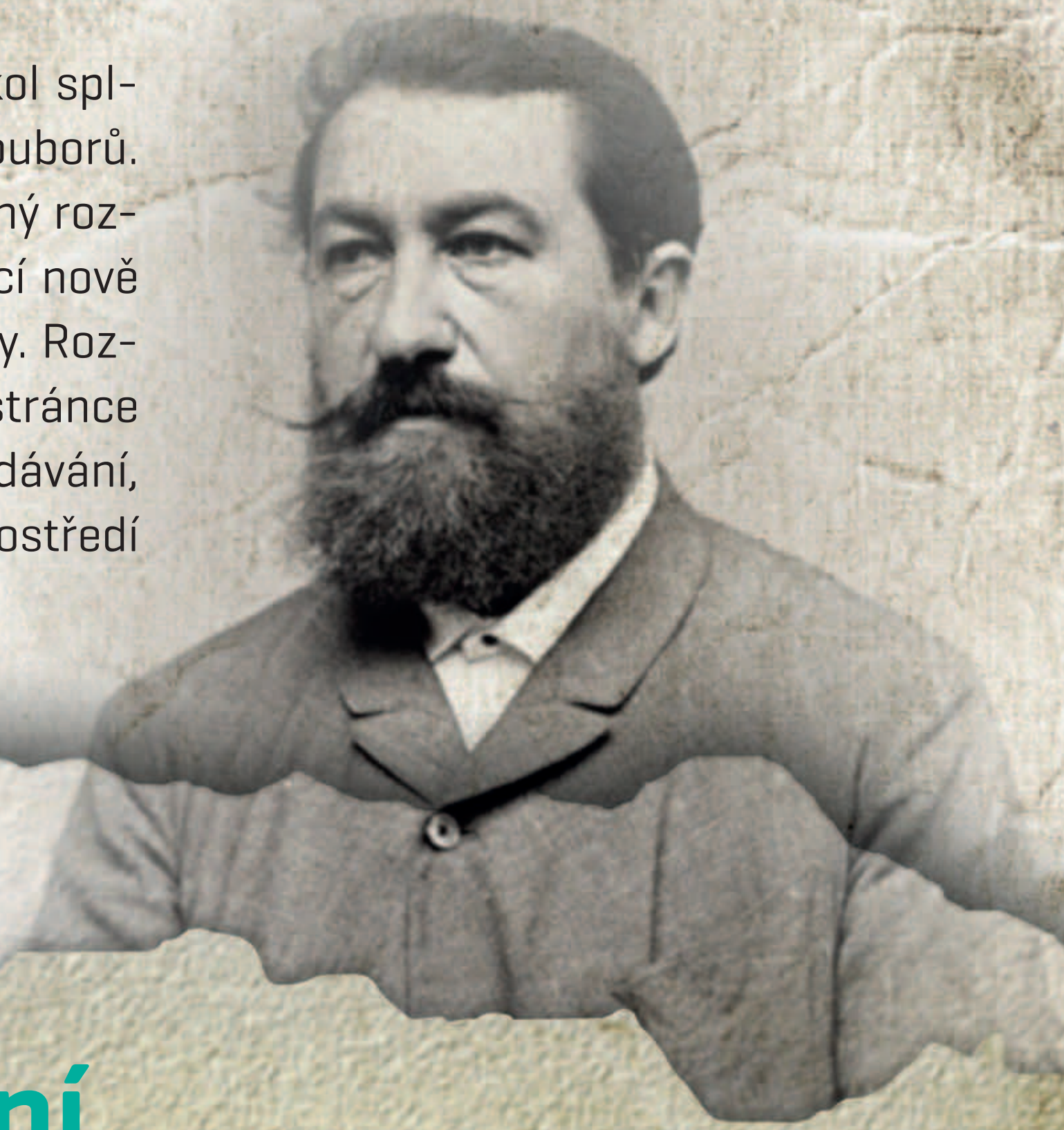

August Sedláček ve věku digitálních technologií

Český historik **August Sedláček** (1843–1926) vytvořil jako pomůcku pro svou práci rozsáhlou genealogickou a topografickou kartotéku Čech a Moravy. Tyto kartotéky obsahují asi 450 000 kartotéčních lístků seřazených podle rodových jmen šlechty a názvů lokalit. Informace pocházejí z původního výzkumu Augusta Sedláčka v archivech a knihovnách, ze sekundární literatury nebo z jiných zdrojů [např. z osobních sdělení dalších badatelů]. Kartotéky Augusta Sedláčka tvoří unikátní celek informací o historii Českých zemí, a zaslouží si proto být komplexně zpracovány.

Byla vyvinuta původní metodika a software, které tento úkol splňují a jsou využitelné i pro zpracování jiných podobných souborů. Specifikem Sedláčkových kartoték je, že záznamy mají různý rozsah i kvalitu. Nebyl dodržován jednotný tvar zápisu. Pomocí nově vyvinutých nástrojů jsou texty z lístků přepisovány a tříděny. Roztříděné základní informace z lístků jsou zpřístupňovány na stránce www.augustsedlacek.cz. Systém umožňuje nejen vyhledávání, ale také další práci badatelů v příjemném uživatelském prostředí a vytváření vlastních kolekcí z obou kartoték.

Cíle projektu

Cílem projektu byla primárně ochrana historického fondu a vytvoření systému, který by umožnil odbornému i laickému uživateli aktivní vyhledávání informací, jejich třídění a vytváření vlastních datových souborů. Vedle toho systém umožňu-

je i propojení s již existujícími datovými soubory a databázemi. V ideálních případech, kdy je dochováno dostatečné množství dat, je možné osoby i místa propojit s odkazy na národní autority, bibliografické odkazy i mapové podklady.

Rozhraní

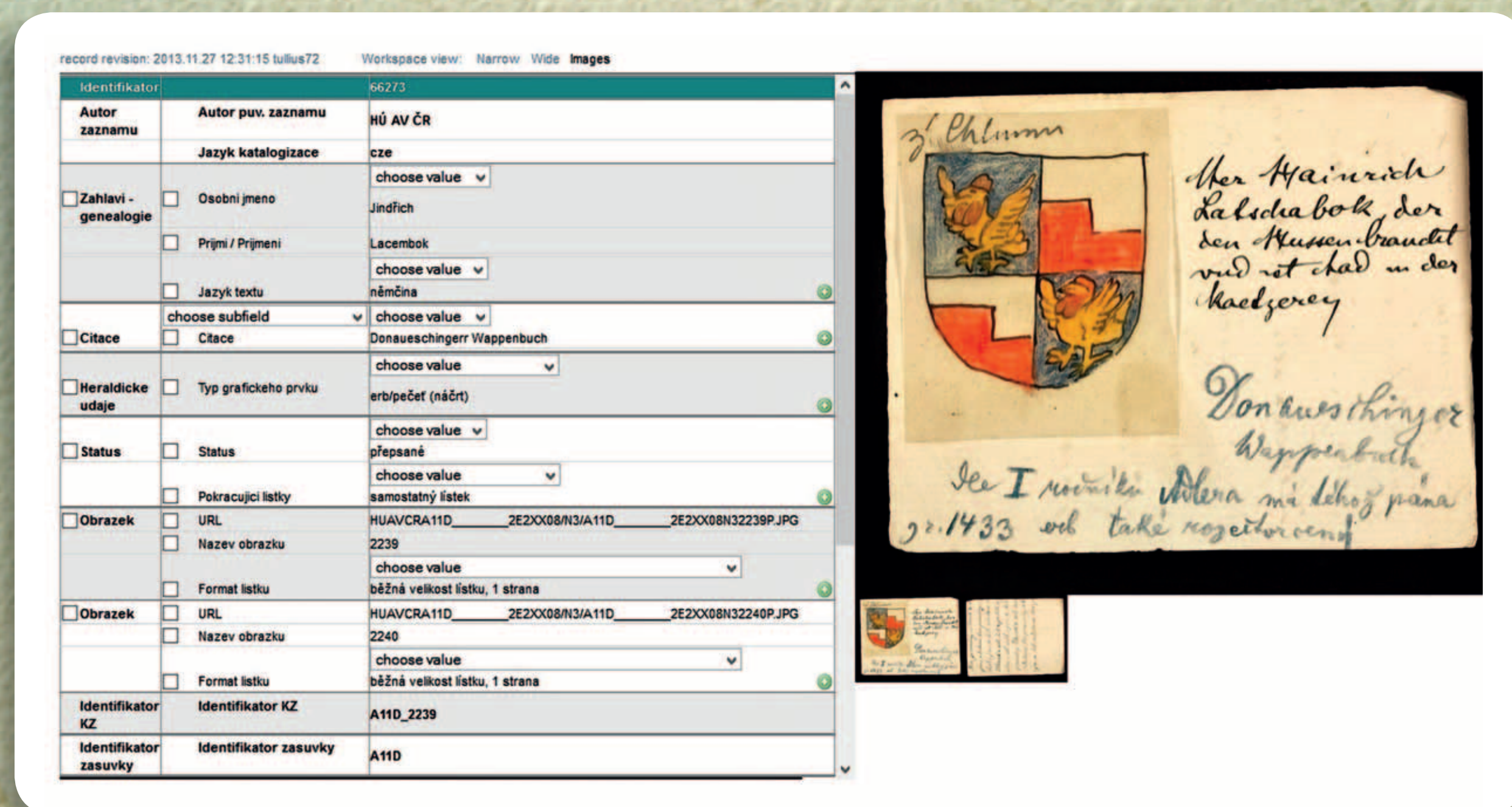
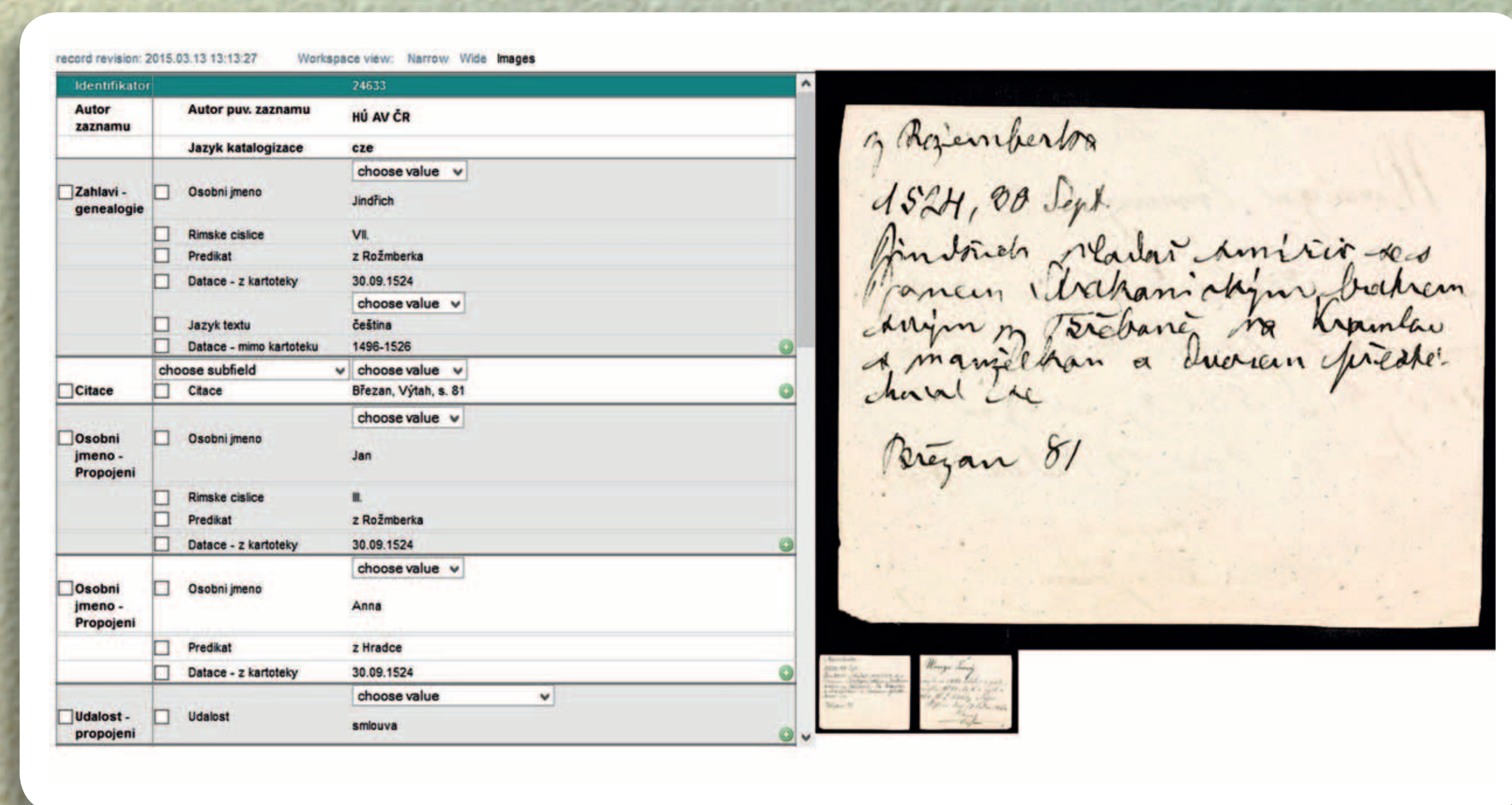
Program, který byl vytvořen pro kartotéky Augusta Sedláčka, má dvě rozhraní. První bylo vytvořeno pro přepis informací z lístků do systému, druhé pro koncového uživatele. Uživatelské prostředí je zpřístupněno od 28. listopadu 2014. V současné době probíhá vyhodnocení první fáze provozu

Strukturace obsahu lístku a třídění dat

Kartotéční lístky Augusta Sedláčka představují nejednotný soubor dat vztažených vždy k jednomu šlechtickému rodu nebo jednomu místu. Třídění těchto informací

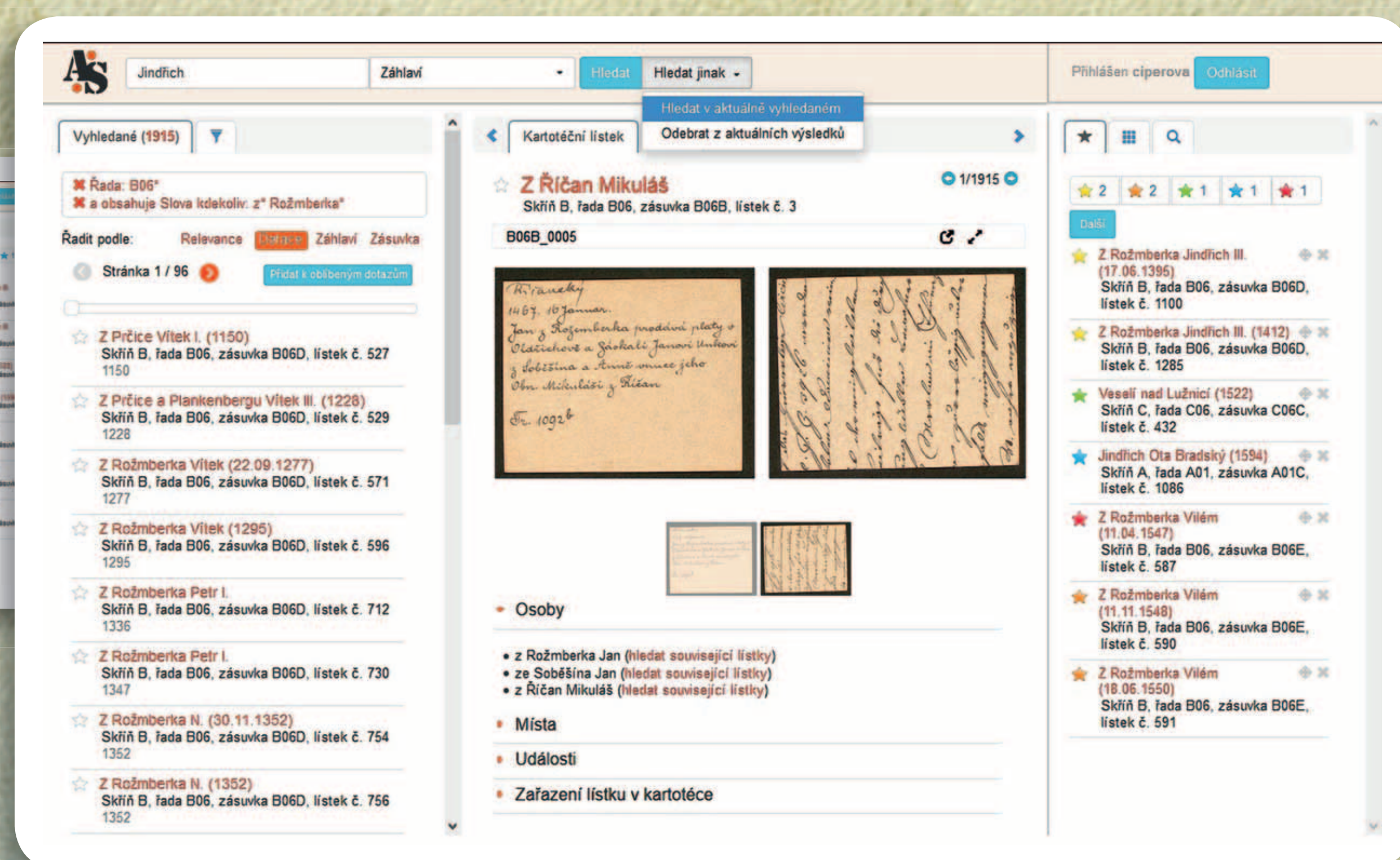
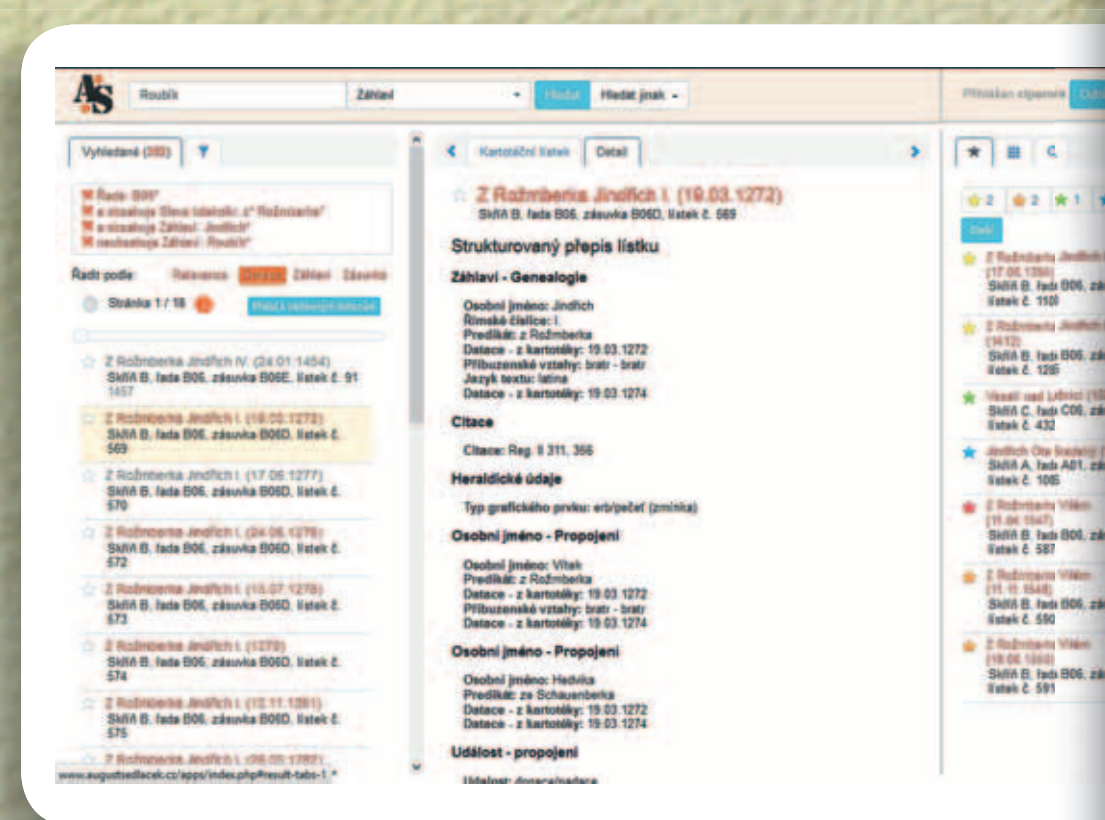
se provádí podle jednoznačně definovatelných kategorií [jméno, příjmení, predikát, název lokality či datace]. Ostatní informace, které není možné takto třídít, jsou zapisovány

jen jako stručná charakteristika nebo textová poznámka. Zvláštními případy jsou grafická data či jiná vyobrazení [heraldická znamení, fotografie, plánky, genealogie apod.].

Kritéria vyhledávání

Koncový uživatel spouští program z rozhraní <http://www.augustsedlacek.cz/apps/>. Zde zadává dotaz na hledaný termín [např. jméno či místo]. Dotazy je možno dále upřesňovat či doplňovat a nalezená data třídít podle dalších kritérií [např. datace]. Program vyhledává ve všech textových polích, pokud není uživatelem nastaveno jinak. Uživateli je k dispozici obraz původního kartotéčního lístku s nalezenou informací.

Vytváření vlastních souborů

Pokud uživatel potřebuje získané informace dále zpracovávat, může využít soukromého uživatelského prostředí. To umožňuje mj. vytváření vlastních [uživatelských] datových souborů a také textovou práci. Tato funkce je ale přístupná až po registraci uživatele. Výsledky uživatelské práce budou zpřístupněny dalším badatelům pouze tehdy, pokud si to bude uživatel přát.

Možnosti užití pro další typy kartoték

Využití není omezeno na historické fondy s genealogickou tematikou. Systém je aplikovatelný také na jiné kartotéky, které obsahují datové i obrazové informace. Je vhodný všude tam, kde je zapotřebí propojovat data z jednotlivých lístků, vytvářet z nich další datové celky a přitom

zachovávat výpovědní hodnotu jednotlivých zdrojových lístků. Svě místo má zejména u kartoték, kde informace ve zdrojových lístcích nemají stejnou hodnotu a typ, a není možné je proto zpracovávat klasickými databázovými systémy.

Eva Doležalová – Robert Šimůnek – Olga Čiperová – Tomáš Psohlavec
Historický ústav AV ČR – AIP Beroun

Prezentace je součástí projektu DF 12 P010VV019 „Vývoj digitálních technologií ke zpřístupnění prosopografických a topografických kartoték badatelů minulosti se zvláštním zřetelem k fondu Augusta Sedláčka“ podpořeného v rámci programu NAKI Ministerstvem kultury České republiky.